

„V slovenských dejinách nie je veľa podobných udalostí a obrovským odkazom sviečkovej manifestácie ostáva, že obyčajní ľudia môžu byť tvorcami veľkých dejín. Obyčajní ľudia, ktorí sem prišli z celého Slovenska, zapálili si sviečky, hrdinsky vydržali a hovoril o nich celý svet.“

František Mikloško, jeden z hlavných organizátorov manifestácie

„Sviečková manifestácia svojím nenásilným, gándhiovským charakterom ovplyvnila aj nasledujúce udalosti v Československu a výrazne prispela k tomu, akú podobu a priebeh mal November 1989 u nás: že bol pokojný a nenásilný.“

Július Brocka, účastník manifestácie

s kropiacimi vozidlami striekajúcimi prúdy vody. Prítomní však vytrvali manifestovať, preto sa komisia rozhodla nasaadiť vodné delá. **Príslušníci Verejnej bezpečnosti zároveň bili ľudí obuškami a vytypovaných účastníkov zatýkali.** Zásah sa uskutočnil aj v priľahlých uliciach v okolí Hviezdoslavovho námestia, pričom sa jeho obeťami stali aj náhodní okoloidúci. Napriek zásahu skupinky účastníkov vydržali manifestovať až do oficiálneho konca o 18.30 hod.

MANIFESTÁCIA V ČÍSLACH

- Približne **3500 občanov priamo na námestí**, spolu s priľahlými uličkami 8000 – 10 000;
- **1061 zasahujúcich príslušníkov bezpečnostných zložiek**;
- **141 občanov zadržaných** bezpečnostnými orgánmi;
- **14 zranených** v dôsledku policajného zásahu, pričom ďalší sa zo strachu pred perzekúciami k zraneniam nepriznali.

DÔSLEDKY SVIEČKOVEJ MANIFESTÁCIE

O násilnom potlačení manifestácie sa dozvedel celý svet a vyvolal oficiálne aj neoficiálne protesty. **Išlo o prvú a najväčšiu**

manifestáciu proti komunistickému režimu v Československu od roku 1969, ktorá ukázala, že ľudia majú napriek hrozbám represíí odvahu verejne vystúpiť. Komunistický režim na Slovensku policajným zásahom odhalil celému svetu svoju neschopnosť riešiť problémy inak ako násilím. **Manifestácia svojím nenásilným odporom predznamenovala a inšpirovala „nežný“ charakter pádu komunistického režimu a prechod k demokracii v roku 1989.**

CHCEŠ VEDIEŤ VIAC?

Odporúčané webstránky:

www.upn.gov.sk; www.svieckovamanifestacia.sk; www.enrs.eu

SVIEČKOVÁ MANIFESTÁCIA

25. MARCA 1988 V BRATISLAVE

Sviečková manifestácia (Sviečková demonštrácia, alebo Bratislavský veľký piatok), bola pokojná manifestácia občanov za náboženské slobody a občianske práva v socialistickom Československu, ktorá sa odohrala 25. marca 1988 na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave. Proti pokojne manifestujúcim občanom brutálne zasiahli bezpečnostné zložky. Išlo o jedno z najvýznamnejších vystúpení občanov a veriacich proti komunistickému režimu v bývalom Československu.

Cirkev bola na Slovensku
najsilnejšou opozičnou silou
voči komunizmu

25. marec 1988

Zábery z manifestácie

80. roky

Púť v Šaštíne

DÔVODY VEDÚCE K MANIFESTÁCII

Už po uchopení moci v roku 1948 považovali komunisti cirkev a veriacich za nepriateľov, v súlade s tézou ideologického zakladateľa komunizmu Karla Marxa o náboženstve ako „ópiu ľudstva“. **Oslabenie vplyvu a likvidácia cirkvi i náboženského čítania obyvateľov sa stala jedným z hlavných cieľov komunistov**, sprevádzaný väznením cirkevnej vrchnosti a kňazov, násilnou likvidáciou reholí, politickými procesmi a obmedzenými možnosťami spoločenského uplatnenia pre veriacich. **Katolícki veriaci preto vytvorili tajnú cirkev, pozostávajúcu z malých spoločenstiev aktivistov a tajne vysvätených kňazov.** Jej štruktúry sa rýchlo rozšírili po celom Slovensku. Aktivity tajnej cirkvi naberali na intenzite koncom 80. rokov, kedy vyústili do organizovania masových pútí, podpisových akcií s tisíckami signatárov a napokon aj Sviečkovej manifestácie.

PRÍPRAVA MANIFESTÁCIE

Myšlienka zorganizovať manifestáciu vznikla v prostredí slovenského politického exilu. Jej autorom bol Marián Šťastný, podpredseda Svetového kongresu Slovákov. Pod dojmom in-

formácií o útlaku a prenasledovaní veriacich sa rozhodol protestovať proti komunistickému režimu manifestáciami v demokratických štátoch. Šťastný informoval aj predstaviteľov kresťanskej opozície na Slovensku, aby sa pripojili k tejto akcii. Správu o plánovaných manifestáciách poslal Jánovi Čarnogurskému pod obalom čokolády. **Aktivisty tajnej cirkvi si nápad osvojili a pripravili manifestáciu v Bratislave za náboženskú slobodu a dodržiavanie občianskych práv.** Hlavnými organizátormi boli František Mikloško, Ján Čarnogurský, Silvester Krčméry, Vladimír Jukl a Rudolf Fiby, aktívne sa zapojili štruktúry tajnej cirkvi. **Dňa 10. marca 1988 František Mikloško úradom oficiálne ohlásil uskutočnenie pokojnej manifestácie občanov za menovanie katolíckych biskupov na uprázdnené diecézy na Slovensku podľa rozhodnutia Svätého otca, za náboženskú slobodu a dodržiavanie občianskych práv.** Správa o chystanej manifestácii sa rozšírila cez štruktúry tajnej cirkvi a prostredníctvom zahraničných rozhlasových staníc Hlas Ameriky a Rádio Slobodná Európa.

REAKCIA REŽIMU

Predstavitelia komunistického režimu vyhodnotili manifestáciu ako protištátnu provokáciu a mobilizovali všetky prostriedky,

aby obyvateľov zastrašili a odradili od účasti. O konkrétnych krokoch rokovala osobitne zriadená komisia so zastúpením popredných predstaviteľov režimu. Pred manifestáciou bola zastavená doprava v Bratislave, vysoké školy vyhlásili rektorské voľno a pod hrozbou vylúčenia zo školy zakazovali účasť na manifestácii. Kiná premietali najatraktívnejšie filmy a televízia vysiela populárny „západný“ film o Angeliike. **Osobitné prípravy prebiehali v bezpečnostných zložkách, ktoré prijali plán mimoriadnych opatrení a zmobilizovali svojich príslušníkov s cieľom násilne potlačiť manifestáciu.** V deň jej konania zadržali popredných predstaviteľov katolíckeho disentu.

PRIEBEH MANIFESTÁCIE

Napriek prijatým opatreniam sa 25. marca 1988 podvečer na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave začala manifestácia spievaním štátnej a pápežskej hymny. Účastníci sa modlili ruženec a držaním zapálených sviečok manifestovali za náboženskú slobodu a občianske práva. Po počiatočných výzvach rozísť sa vydala politická komisia príkaz manifestáciu násilím rozohnať. Prvé prišli na scénu žltobiele autá Verejnej bezpečnosti s majákmi a sirénami, robiace nájazdy do ľudí, spolu